

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefonszám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

A kiadóhivatal

munkakörét Kéthelyi L.
és Társa könyvnyomdája
vállalván magára, az elő-
zetések, nyilttéri és hirdé-
tési díjak és a lap székhely-
désére vonatkozó felelős-
lások ide intézendők.

Az otthon védelme.

A végrehajtási törvény módosítá-
sával a napokban foglalkozik a tör-
vényhozás. Az igazságügyi miniszter
javaslata szerint elkészült tervezetnek
az utolsó napokban hirtelenül sok el-
lensége támadt.

Az elégedetlenkedők egyik cso-
portja a hitelezési érdekek miatt aggó-
dik. A másik csoport a hitelezők által
szorongatott kisembert akarja maga-
sabb fokú védelemben részesíteni. Két
áramlat keletkezett tehát a törvényjavaslat
ellen. Egyik jobbról, másik balról,
egyik déli szél, másik északi szél, csak
a célpontjuk egy és ugyanaz.

Összeütközésre a javaslatnak fő-
képpen egyik, szociális szempontból
kiválóan fontos rendelkezése adott
okot. A javaslat szerint ugyanis vég-
rehajtás alól mentes a mezőgazdánál
legfeljebb tizenkét katasztrális holdnyi
szántóföld műveléséhez szükséges vető-
mag, igavonó jószág, gazdasági esz-
köz és trágya; továbbá a birtok vagy
haszonbérlet fundus instruktusa már-
czius 15-től november 15-ig lefoglal-
ható ugyan, de egyáltalán nem árve-
rezhető. Ezek a javasolt intézkedések
a kisgazdat a mai állapothoz képest
fokozott védelemben kívánják része-
síteni.

Most már a javaslat ellenzői azt
mondják, hogy a tervezett védelem

tulló a czélon, mert miután csak az
ingót mentesíti a végrehajtás alól, de
nem az ingatlant is, egyenesen a földre
usztatja a hitelezőt. Mit ér, ha meg-
marad az eke, de annál bizonyosab-
ban elvesz a föld.

Ezenkívül azt is rossz néven ve-
szik, hogy a tavasztól ősziig a lefoglalt
ingóság se árverelhető, így a gazda
a végletekig halaszthatja a végrehaj-
tási eljárást és a hitelező sohasem jut
követeléséhez. Eredménye ennek csak
az lehet, hogy a kisgazda ezután még
drágább hitelt kap. A következtetés
itt ismét az, hogy miután a nyolcz
havi végrehajtási szünet csak árthat a
gazdának, szorítsunk ezen a rendelkezé-
sen a hitelező javára, nehogy az a
hitelképességnek ártani találjon.

A másik csoport, melyet agrárius
csoportnak neveztek el, szintén azt ki-
fogásolja, hogy a végrehajtás alól való
mentesítés csupán az ingókra vonatko-
zik, nem pedig az ingatlan földre is,
mely pedig alapja a gazdálkodásnak
és a megélhetésnek. Következtetése
azonban ennek a csoportnak az, hogy
tehát ne csak az ekét mentjük meg,
de a földet se hagyjuk veszni. Men-
tesítsük az ingatlant is a végrehajtás
alól, mert csak így válik teljessé a
védelem. Ez a csoport egyenesen ot-
thonmentesítő törvenyt követel az igaz-
ságügyi minisztertől.

Az otthont védők és a hitelké-

pességet védők tehát voltaképpen szem-
közt állanak egymással. Ugyyszólván
egy egész világ választja el őket. A
miniszter javaslata megfelel a kétféle
követelést annyiban, hogy legalább az
ekét, marnát, vetőmagot menti meg.
De a hitelképesség jelszava alatt küzdő
a szabadforgalom elvi alapján, még az
ingóságot se akarja ily mértékben le-
kötni. Az otthonvédelemért küzdők pe-
dig még az ingatlanra való kiterjesz-
tését is követelik.

Maga a javaslat átmenetileg olyan
állapotot hoz létre, mely jobb a mai-
nál, mert annak több pontjában üd-
vös és rendkívül sürgős szükségű in-
tézkedések foglaltatnak.

Az otthonvédelem szempontjából
a törvényjavaslat elégtelen. De hisz
ez a javaslat csak novella. Rendel-
tése csupán az, hogy addig is kicse-
relhessük néhány brutális intézkedését
a mai törvénynek, míg az egészet egy
ujjal cserélhetjük fel. Az otthonmen-
tesítés kérdése sokkal súlyosabb, sem-
hogy azt egy novellában csak úgy öt-
letszerűleg elintézni lehetne.

Az otthonmentesítő törvénynek vé-
delem tárgyává kell tennie nemcsak
az üzlet folytatásához szükséges esz-
közöket, de magát a lakott házat is,
bizonyos minimális földbirtokkal együtt.
Viszonyaink között egy egészséges
parasztosztály megteremtésére arról a
védelemről gondoskodnunk kell, sőt a

TÁRCZA.

Levelek.

Igen tisztelt nagyság!

Habár az „Apró Ujság“-ban közzett
hirdetésemre rengeteg számmal kaptam a
kedvesebb-nél kedvesebb leveleket, hiteles
nélkül mondhatom, az önét egy se közölni
meg. Ennek tudható be, hogy a több 39
levelet a tűznek adtam martalékul, míg az
önét gondosan elzártam. Valóban meglepett
hogy telegramszerű hirdetésemből kiolvasta,
helyesebben: Kiárazta azt, a mit én keres-
tem. Kaptam áradozó, ömledező sorokat
melyekben idegen hölgyek ismeretlen urnak
(t. i. nekem), kit sohase láttak, kiről nem
tucják: ki ő és merre van hazája, kész
szerelemi vallomásokot tesznek, felejtélve
szívüket kezüket és hozományukat. Csak
arról nem irtak amit én oly nagyon keres-
tem, a lélekről. Én lelkem lelkeivel ohajtot-
tam megösmernedni s ezért fordultam -
manap már nem szokatián uthoz a hilde-
téshez. Ebben én nem emlegettem hazasá-
got, hozományt, szöket, barnát vagy ve-
reset, alacsony vagy középtermetűt, karcus
vagy kövéret. Én csupán lelkem parját ke-
resiem. Punktum. Becses leveleiből azt kell

következtetnem, hogy a helyes nyomon va-
gyok. Ön is lelki életet él mint én. Ön se
beszél külsőségekről s egyéb földi gyar-
lóságokról, ön is kizárólag a legtisztább
idealizmust helyezi mindenek fölé. Nagyon
nehéz a lelkem a végtelen gyönyörtől, mi
benne tanyát ütött. Eddig határtalan úr tá-
tongott ottan, de beköltözött az ön csodá-
san csodás, fényes lelkébe s úgy vélem,
hogy ez mindörökké fogva marad, lelkem-
ben. Túrelmetlenül várja ezek után varáz-
slatos sorait legosztóbb tisztelője

Boros Elemér.

Tisztelt Uram!

A mit az agyongyötört, fáradt vándor
érez a végnelküli sivatagon, midőn
oázisra bukkan, körülbelül oly érzés fogott
el, a hogy levelet elolvastam. Hát vissz-
hangra találtak lelkében az én egyszerű
igenyielen soraim? Hat a szerényen meghu-
zódo, erejtett bimbócskát meglátta a meg-
annyi tündöklő, ragyogó, bőditő és kábitó
rozsak között. Uram edes uram, ön a boldog-
talanság sivar mezejéről egyszerűben
átültetett a boldogság kincses maggyéjére.
Eddig ridegen, szeretetlenül magamnak él-
tem, mint egy apacza, noha meg fiatal
vagyok (29 éves mulam) s nem is mond-
hatom, hogy csunya vagyok, sőt határo-
zottan szép a lelkem. A ki lelkemet meg-

ismeri, az megszereti, s a ki megszereti a
lelkemet, az mindörökké szeretni fog en-
gemet. Boros ur, első levele elégséges arra,
hogy imádjam a lelkét. Az ön lelke a mai
borzongató, dermesztő világban egy me-
teor, egy tűnemény . . . Én imádom önt!
Higye el, ezt még senki se hallotta tőlem,
se szóban, se írásban és nem is fogja hal-
lani senki. Oh, hisz kegyed oly édesen ír.
Minden sora egy-egy túlbemaszó melódia,
minden szava egy-egy szívet-lelket átható
bűbajos zene. En leborulok az ön nagy-
sága előtt! Oh emeljen föl magához, tanit-
son meg mindarra a szépre, jóra es nemesre,
mely úgy bugyog önből, mint a forras vize.
Meg irni szeretnek, de vendégeim érkeztek.
Irjon nagyon sokat. Ugy-e hamar ir.

Igaz szeretettel

Várnai Sárika.

U. i. Legjobb volna, ha csüörtök este
7 órakor a Népligetben találkozniánk, mely
elég néptelen hely, még pedig a villamos
megálló helytől balra eső harmadik padnál.
Jó lesz?

Fenti.

Mélyen tisztelt kisasszony!

Gyönyörű levele mamorossá tett en-
gemet. Ha történetesen álltam volna, Isten
uccse elmentem volna. Tenát ön hiszi,
hogy van még szeplőtlen tiszta lélek; ön
hisz az en eszmenységemben? Es az ön

tervezett birtokpolitikai törvényhozás kapcsán erről a védelemről gondoskodni elkerülhetlenül szükséges is. — Csak hogy ez egy nagyfontosságú cselekedet, melyet külön törvényhozási mozgalom tárgyává kell tenni.

Mint tudjuk, a honmentesítő törvények hazája Amerika. Ötnek kivételével az Unió összes államainak törvényei védik a farmer otthont és az üzleti eszközökön kívül átlagban 4—50 acre földbirtokot mentesítenek a foglalás és végrehajtás alól. Az egyes államok a védelemnek legkülönbözőbb mértékeit léptették életbe, a tanulmányozónak bő anyagot szolgáltatnak. Annyi a tapasztalatok után bátran megállapítható, hogy a honmentesítő törvények a farmerek hitelképességét nem tették tönkre, mint ezt a szkeptikusok jósolták. Általában az volt a törvények hatása, hogy a felburjánzott telekspekuláció korlátok közé szorult, a farmer jobban ragaszkodott birtokához és a hitelezésnél most már a farmer személyes képességeit és társadalmi értékét vették alapul, minélfogva a hitelképesség köre szűkebbé, de talaja termékenyebbé vált.

Nálunk a hetvenes években beszéltek és irtak sokat a honmentesítésről, de a föld hitelképességét féltő aggodalmakon minden mozgalom megtört. Ma már nálunk is megérett az a gondolat, hogy a birtokviszonyokba a nemzeti politika szempontjából bele kell avatkozni. E szükséges beavatkozás során az otthonmentesítés feladatait is okvetlenül meg kell oldanunk. A nemzeti politika egyik legsürgősebb és legfontosabb követelménye ez!

Krónika a hétről.

Parlamentari körökben elterjedt hírek szerint a képviselőház nyári szünete előtt még csak a szeszadóról szóló törvényjavaslattal, a végrehajtási novellával, a munkásházak építéséről szóló törvényjavaslattal és a kunai bíráskodás meghosszabbítá-

lelke az enyimének mása, ön a lelkem birtokosa, vagy én vagyok az ön lelkéé vagy mind a ketten vagyunk birtokosok, lélek-birtokosok. Legjobb akarat mellett se folytathatom, mert kis hugom egyre itt se tenkedik.

Oh, a női kíváncsiság! (Már 15 esztendő.) Jövőre többet.

Végtelen tisztelettel

Boros Elemér.

Tisztelt Boros úr!

Oh, annyit szeretnék írni, de nem tudok semmit se papírra vetni. A sok-sok föltoluló érzés csak érzés marad, a szavak, gondolatok és eszmék mind-mind a tollban maradnak. Sirok, tánczoló, ugráló jókedvemben, hisz oly boldog vagyok s égek a vágytól magácskát látni, illetve szemtől-szembe nézni lelkét. Azt álmodtam, hogy kegyed barna. Ugy-e barna, ne mondja. De ébren álmodtam azt. Én már csak ébren álmodozom, mert esténként álom nem jó szememre. Ha a mama tudná! Ott virraszt a lelkem — lelke mellett. Ott örködöm, édes, maga felett. Nem hallja szívem duruzsolását? De jön a Mutter. Pá, a viszontlátásra! Irjon mindjárt es nagyon, de nagyon sokat.

Állandó hive

Várnai Sárka.

sáról szóló törvényjavaslattal fog foglalkozni. Azután a Ház elhatározza, hogy üléseit szeptember 20-ig elnapolja, a mikor is pár napi tanácskozásra újra összeül a képviselőház, hogy üléseit újból, valószínűleg október végéig elnapolja, a mely idő alatt a delegáció kezdi meg tanácskozásait. A delegáció tanácskozásainak befejezése után fognak a képviselőház érdemleges ülései újból megkezdődni.

A horvátok megint mozgolódnak. A szeszadó javaslat ellen készülnek nagy támadásra és feljöttek Zágrábból vagy 10-an, hogy részt vegyenek a magyar képviselőház tanácskozásain, természetesen horvát nyelven. Ez a hiábavaló erőlködés legfeljebb pár napot el fog vonni a képviselőház munkájából, de nagyobb vizet ugyan nem fog zavarni. Tegnap mátt meg is kezdtek szereplésüket és a Ház, hogy hamarabb tud essék ezen az elkerülhetetlen rosszszon, elhatározta, hogy az üléseket egy órával meghosszabbítja.

A nagy lépés.

A közművelődésnek az utján új utas indult el. Majdnem egy századig gondolkodott azon a nemzet, hogy: menjen-e, maradjon-e? A sok ingadozás után végre az első lépést megtette. Most már semmi sem tartóztathatja fel utjában. A cél tiszta látja. Nyílegyenesen tör a cél felé.

Az ingyenes elemi iskolai oktatásról benyújtott törvényjavaslat ennek a nagy lépésnek a tanuja. A közművelődésnek ez a mértőldjelzője.

Ennek a törvényjavaslatnak az erejét, jelentőségét azok az emberek tudják igazában megérteni, a kik a széjjel osztott elemi oktatást ismerik.

En ismerem. Nyolcz esztendeig tanítóskodtam. Majd itt, majd ott. Közsegi jellegű iskolánál is, meg felekezetiéinél is.

Közbevetve megjegyzem, hogy ebben a szép hazában mindenki gondoskodhatik az iskoláztatásról. A bányatulajdonos. A telepes. A földbirtokos. A berló. A magyar. A román. A tót. A német. Az állam. A község. A felekezet. Mindenki.

Van ág. ev. Van izr. Van állami. Van ef. ref. Van unitárius. Van róm. kath. Van örmény, tatár. Talán még montenegrói is van.

Igy széjjel van forgácsolva a közművelődésnek ez a hatalmas erejű emeltyűje.

U. i. Milyen hivatalban is van, ha szabad kérdenem. En most tanulom a gépírást, oly könnyű és oly érdekes.

Fenti.

Mélyen tisztelt Sárka kisasszony!

Az Istenek is irigylik a mi boldogságunkat. Nem találkozhatunk e héten. Oh mennyire fáj ez nekem, még jobban fáj, mint a szienem, a mi miatt nem láthatjuk egymást szemtől-szembe. És éppen a szememnek kellett meggyuladnia. Nem elég, hogy a szívem-lelkem lángol. Nehány napig bekötözött szemmel, sötét, rideg szobában kell raboskodnom. Nagy aldozatba került e levél megírása, de mit nem tennék önért. Mindig önre gondoló

Boros Elemér.

Kedves Boros ur!

Jaj, de elszomorított levelevel. Egyebet se teszek egész nap, mint imádkozom. Kérem az egek urat, gyógyítsa meg az én egyetlen edes szavu lelkem tulajdonosat. Vigyázzon az egész-égerre, mar az en kedvemet is. Akarom, érti akarom, hogy tartózkodjék minden olyantól, a mi ártalmara van. Szeretnem már minel előbb latni.

Legigazibb hive

Sárka.

A felekezeti iskolában 140 gyermekkel vesződtem. A legutolsó állásomban 110 gyermeket tanítottam. Télen, nyáron. Hat osztályban. Egy szobában. Földhöz ragadt, szegény nép gyermekei voltak. Iskolát megis tartottak.

Ez kötelességük. De csak azért ár! Mert rémséges teher nekik az a 6 vagy 800 korona, a mit a tanítónak fizetnek. Aztán meg igazságtalan teher is. Talán csak ott.

Náluk a tanítói fizetést úgy szedik össze, hogy minden gyermek után három-négy koronát rónak a szülőkre, és azok azt négy részletben fizetik le. Ha lefizetik. Jól emlékszem egy-két emberre, a kik még az én időmbeli tartozásukat most is hozzák. Ez nem is csoda. A vagyonuk: gyermek. A jövedelmük: gyermek. A kiadásuk: gyermek.

Azért mondom ezt ilyen nyersen, mert csak így tudom érzékelteni azt a nagy harcot, a mit az a nép a kenyérért vív meg.

Ha napestig dolgozik, 1 kor. 60 fill. kap. De többször kevesebbet ennél. Otthon 7—8 gyermek tája a száját kenyér után. A kenyéren kívül alig jut másra. Egy kilogramm kenyér csak 24—28 fillér, ez azonban még egy etelre sem elég. Aztán meg nem is elegendő tápláló. Ettől a gyermek sanyja, vézna, halovány marad. A gyomor kórog. Ne adj' Isten, hogy valami fertőző betegség üssön közüök! Akkor egymást éri a koporsó az udvaron. Mert a szervezetükben nincsen ellenállási képesség. Ugyesepri a nyavalya a családot, mint a szelvihar az utca porát. Ezért nehéz annak a népnek az a teher, a mi a tanító fizetésével zudul vállaira. Az igazságtalanság pedig az, hogy a népnek a keresetéből kell elvenni egy másik, művelt embernek a kenyérré valóját.

En rossz esetelő vagyok. A valót sem tudom lefesteni. Csak halvány vonásokkal velem oda a latottakat. Azt hiszem, ez megis elég sötét kép. Lépünk csak a világosság felé!

Az ingyenes népoktatás ezt a sötét képet eltünteti. A jog, az igazság, az emberszeretet mind-mind e mellett a törvény mellett van. Csak hézagot ne hagyjanak abban az érczfalban, a mi ez a törvény teszen.

Az elemi oktatást azért kell ingyenessé tenni, hogy a legkisebb emberek is szabadon juthassanak a művelődés elemeihez. Az adót ugyis megfizetik. Rójjanak rájuk evenként 2—4 koronával magasabb adót, ezt meg sem érzik. Ez aztán jogot ad nekik az ingyenes művelődésre. Ez az adózás

U. i. Ugy-e bár ön a földművelésügyi miniszteriumban van. Ne n is tudtam, hogy poeta is. Milyen szerény, milyen kedves.

Fenti.

(A találkozás megtörtént. Abban állapodtak meg, hogy aznap egyszerre írnak mind a ketten. Megtörtént.)

Tisztelt Uram! Bocsásson meg, de én ártatlan vagyok a dologban. Családi körülmények aia készítenek bennünket, hogy hirtelen itt hagyjuk a fővárost es vidékre költözködünk! Oh az a sürgöny szétrombolta boldogságunkat.

Tisztelettel

V. S.

Tisztelt kisasszony!

Bocsásson meg, de én ártatlan vagyok a dologban. Váratlanul történt. Mikor hazajöttem megittasulva a boldogságtól. Ott találtam az asztalon a kinevezésemet vidékre. Oh atkozott kinevezés, boldogságom tönkresilányítója.

Üdvözletem.

(Olvaszhatatlan aláírás.)

E leveleket lemásolta:

Horvát J.

aztán az igazságot is megközelíti, mint az a régebbi rossz szokás. A keresetükből pedig táplálják a gyermekeiket, nehogy csenevész nemzetséget találjon az a nagy nap, amelyen minden magyarnak a karát kard fogja ékesíteni . . .

Gondolom, hogy itt már érzékenyebb hurokat érintek. De erre nem kell mentséget keresnem! A magyarok ugyanis megértének. Másokkal pedig semmit sem törődöm.

Az elemivel együtt a középiskolai oktatást ingyenessé kell tenni. Csak így leszzen hézag nélküli az az érczfal.

Lehet, hogy ennek az ideának sok-sok ellensége azt mondja: hiszen a mostani rendszer mellett is túl sok a középiskolát végzett emberünk. A látszat nekik ad igazat. A mai bürokratikus korszakban mindenki hivatalba vágyik. Ha egy-két közép- osztályt elvégzett: bizonyos, hogy holnap már az államnál kopogtat. Hivatalt keres.

Ritkaságként megemlítek egy fiú ismerősömet, aki négy középiskolai osztállyal az ipari pályára vágyik. Az édes apja azonban másképpen számít. Az a négy közép- osztály: amit a Carolus végzett, az apának 2400 koronájában van. Nagy összeg ez. Igaz, hogy kicsinyenkint adja ki. Hónaponként csak 50 koronát fizet. Azért kuporgat, fárad, hogy a gyermekéből tanult embert neveljen.

A fiú tanul. Istenadta jókedvel fordítja a latin lecczkéket. Kora reggeltől késő estig magolja a „derdidast”. Napközben a harmad vagy tudja a kő hányad foku egyenletekkel bibelődik. Aztán még arra is jut az idejéből, hogy a környezetét jó kedvre hangolja. Így hálálja meg az édesapai áldozatkész- séget. Tudom, hogy vasszorgalmával érettségit fog szerezni, de addig még néhányszor 50 korona kell a tanítására?

Carolus nem lesz mindig gyermek. Az idő haladtával nő. A növéssel nagyobbodik az igénye is. Mikor már „érett” lesz, akkor tudja meg igazában, hogy még senki sem. Mert még nem használt a hazának.

A középiskolai oktatás ingyenessé tétele mellett szól a Carolus vágya. Az ipari és kereskedelmi pályákon nagy szükség van a képzett emberekre. Ha az a magas tandíj nem állja el a tanulók útját: özön- nével készülnek el a négy osztályból, és az- zal az értelmiséggel magas fokra emelik az ipart és a kereskedelmet. Természetes dol- lognak tartom, hogy gátja is legyen ennek az invázióknak. Aki gyenge tehetségű: az- zal értesse meg a szenzor, hogy kisebb képzettséggel is lehet ezt a hazát szolgál- ni; hiszen a legtűzezebb vérű magyar ember az mondotta: „Becsüljétek a közkatonákat, Nagyobbak, ők, mint a hadvezérek”.

Az iskolai oktatás ingyenessége pe- dig nagy léptekkel visz bennünket a Sza- badság, Függetlenség felé.

Nem hordja a lelkünk a rabigát, mert mindenki művelődhetik. *Li Tsung.*

Cs . . y Ilonkának.

Volt egyszer egy kis lány,
Kedves, szende gyermek, —
A Korondnak partján
Gyakran elmerengett.

Hallgatva zúgását
A folyó vizének,
Ábrándjait szölte
Fiatal szívének.

Aki olyan képet
Fessen, mint az álom,
Nincsen olyan festő,
Nincsen a világon.

Káprázatos színben
Tűnnek föl a képek, —
De, hogyha felébredsz,
Mindannyit szétted . . .

Kedves kis leányka,
Neked azt kívánom:
Legszebb álmoképed,
Hogy valóra váljon!

Noszlopy Tivadar.

H I R E K.

— **Kinevezés.** — A belügyminiszter Declava Rezső vármegyei aljegyzőt a bel- ügyminisztériumhoz fizetés nélküli segéd- fogalmazónak nevezte ki és főispáni tit- kári minőségben Somogyvármegye főispánja mellé rendelte ki.

— **A főjegyző szabadsága.** Siposs Géza városi főjegyző 4 heti szabadságra Harkány-fürdőre utazott.

— **Az igazoló választmány ülése.** A május 2-én megtartott szennai választás dol- gában Berger Vilmos felebbezést nyújtott be az alispánhoz. A felebbezés elbírálása s a vá- lasztás felülvizsgálása czéljából Kaeskovits La- jos alispán a vármegyei igazoló választmányt július 3-án délelőtt 11 órára ülésre hívta össze.

— **Vizsgálatok.** Tanintézetünkben az elmúlt hét a vizsgálatok napja volt. A fő- gymnasium osztályvizsgálatai megkezdőd- tek és megvoltak a szóbeli érettségi vizs- gálatok is. Ez utóbbiaknak eredménye a folyó tanévben az, hogy az érettségi vizs- gálatokra bocsátott ifjak közül egy sem lett visszautasítva. Az eredmény a köve- tkező: Jelesen érettek: Cságoly Sándor, Fenyő Mátyás, Lóke Imre, Perczel Ákos és Szigeti Gyula István. Jól érettek: Bartha Béla, Göllöncsér Ödön, Kalmár Iván, Krá- zsovics János, László Andor, Náday Lajos, Végh János és Zimmermann Rezső. Ere- tek: Aczél Ferencz, Erdélyi Ede, Fodor József, Fuhrmann Dezső, Glaser Jenő, Glos Géza, Hirsch Ernő, Krausz Ernő, Kun Manó, Pozsgay Rezső, Steiner József és Ud vardi János. — A polgári iskolákban is szép eredményt mutatnak a vizsgálatok. A szülők érdeklődése főképp a polgári leányiskola osztályvizsgái iránt nyilvánul nagy mé- rétkben és az ott tapasztalt általános megelégedésben nyilvánultak meg az inte- zet szakavatott vezetése az tanerőknek buz- gósága iránt. — Az elemi iskolákban is folyamatban vannak az évről-évré vizsgák.

— **Gyászrovat.** Szigethi-Gyula Andor a m. kir. ampelológiai intézet tanársegéde, hosszas betegség után f. évi június hó 16-án életének 30. évében jobbláttra szen- derült. Temetése f. hó 18-án volt. Dr. Szi- geti Sándor kórházi főorvos testvérét gyá- szolja az elhunytban.

— **Gaal Gasztonné temetése.** Gaál Gasztonné, szül. Chernelházi Chernel Jozeft, Gaal Gaszton országgyűlési képviselő feleségét 15-én temették el Boglárán az egész környék részvéte mellett. A gyászszertartást Kozma szőlőgyőröki plébános végezte fényes segéd- lettel. A gyászszertartáson jelen volt Kapotsfy Jenő főispánnal Somogyvármegye küldöttsége, Chernel Gyula, Kaeskovits Géza, Sümegi Vilmos, Gotthard Sándor országgyűlési képviselőik, Bos- nyák Géza pártelők, a Gyulai Gaal, Svastits, Kaeskovits, Taranyi-család számos tagja s a környékről igen sokan.

— **Az új huszkoronások.** Az Osztrák- Magyar Bank kaposvári fiókjához leérkez- tek az első huszkoronás bankjegyek, me- lyek azonban csak június 22-en hozhatók forgalomba. Az új bankó nagyon hason- lít a tizkoronás papiros pénzhez, de annál nagyobb és szélesebb. Színei egyeznek, a mi azért van, mert míg a mostani husz- koronás bankjegyet nagyon hamisítottak, addig a tizkoronás papirpenzből egyetlen

hamisítvány se jött eddig forgalomba. Ez pedig csakis a színeknek köszönhető. Az új bankjegyet az Osztrák-Magyar bank raj- zolója tervezte. A mai napon egyenként forgalomba hozták a csaszárjubiléumi öt- koronás ezüstpénzeket, melyek nagyon szépek. Az új ezüstpénz egyik oldalán az angyal dicsfényt szor, másik kezével pedig a jubiléus 1848-1908. évszámokra mutat. A pénzdarab ugyanakkora s ugyanoly ne- héz, mint a régi ötkoronás.

— **Kisiparosok fölségelése.** Régi pa- naszuk már a kisiparosoknak, hogy a rövid lejáratú áruzámlákon kívül egyéb hitelforrásaik nincsenek, bár maguk állandóan hitelezni kény- telenek. Az ekként folyton tartó pénzzavar egyrészt az áruhitel megvonását, másrészt pedig a munkabérek pontatlan fizetését vonja maga után. Mint most értesülünk, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és Sztéryny József államtitkár segíteni akarnek a kisiparosokon, még pedig olyképpen, hogy egy olyan pénzinté- zetet létesítsék, amely francia mintára 10—100 koronás kimutatható eredetű iparos- számlák, illetve váltók leszámolásával fog al- kozni. Az intézmény mellé információs szer- vezet is tervbe van véve, mint annak egyik igen fontos kiegészítő része. A szóbanforgó terv megvalósulása igen jelentős szerepet van hivatva betölteni az egész ország kisiparának fejlődé- sében.

— **Országos jubileumi zárandoklat** Lourdesbe augusztus hó 8-án indul Nagy- boldogasszony ünnepe dr. Vározy Gyula kalocsai érsek ur őnagyméltósága védnöksé- gére alatt. A zárandoklat lelkivezetését egy több tagból álló papirendezőbizottság látja el. Utrány: Budapest, Wien, Salzburg, Innsbruck, Maria-Einsiedeln, Gené, Lyon, Paray, le-Monial, Celle, Lourdes, Lyon, Bern, Innsbruck, Wien, Budapest. Árak: I. oszt. 460 kor., II. oszt. 320 kor., III. oszt. 210 kor., Programmal és felvilágosítással szívesen szolgál Fehér Ferencz pléb. Etep, Esztergom m. Domonkos István, Nyul, Győr m. Beryács István Csacza, Trencsen m. Hegedüs Lénárd, pléb. Bajmok, Bacs m.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Ipar és kereskedelem.

Bar az ipar és kereskedelem fogalma egymással szoros összetűgésben áll, mégis a két tényező mindégikének érdeke annyira eltérő a másiktól, hogy szinte csodálatos, miképp tudtak az egyiknek jól lefogott érde- kében a másikat oly módon alárendelni, hogy az ipar és kereskedelem közös czél- jának szolgálatában mindig ez utóbbit er- be győzteskent, míg az ipar állandóan mögötte kullog, s bar az állam uterhelt szekerét még nagyobb szorgalommal és ki- tartással, taradhatatlanul toltta, mégis mos- toha gyermekként bannal vele.

Ez a banasmód nem egyéb, mint a kereskedő világ rafinált politikájának győ- zelme, amely kereskedő világ intelligensebb es anyagiabban is gazdagabb, mint az ipar, s mindenkor saját érdekeit tartja szem előtt. A politika tulajdonképpen oly tudomány, amelynek czélja, hogy valakive valamit elhitethessen, s itt csak az kerülhet ki győzteskent, akinek sikerül a másikat fel- ultietni. Ilyen viszonyok között el minálunk is az ipar es kereskedelem. A hajlékony, nagy intelligenczája, amellé azonban szem- füles kereskedelem meles-mazos szavakkal biztosítja kegyelméről és jóakaratóról a könnyen hívő, becsületesen jambor ipart, s azzal a frázissal csapja a szelet, hogy mindketten csak karóitve haladhatnak előre. Ezt természetesen minden Unnefelyes es

hivatalos alkalommal felmelegítik és feltá-
lalják.

A valóságban azonban ipar és keres-
kedelem azért halad karöltve, hogy utóbbi
az előbbi allandóan szemmel kísérhesse,
nehogy az ipar önállósági vágyakat ébre-
ssen. E célra kellett természetesen az ipar
és kereskedelmi kamarákat létesíteni, s hogy
azokban a kereskedelem viszi a hangadó
szerepet, azt talán senkisésem fogja tagadásba
venni.

Ezeknek az intézményeknek már az
egész szervezetén is meglátszik, hogy min-
denkor a kereskedelem győzedelmeskedik, s
ha néha-néha az ipar is szóhoz jut, akkor
is bizonyára csak nagyiparosról lehet szó.
A tulajdonképpeni ipar, amely az ipar és
kereskedelmi kamarák voltaképpeni alap és
letjogosultságát kepezi, joggal és panasz-
kodhatik ahogy csak neki tetszik; a panasz-
szavával keveset vagy semmitsem törődnek.
Ha már a panaszok igen hangosak kezde-
nek lenni, akkor gyorsan kongresszusokat
hívnak egybe és benkettek rendeznek, a
melyeken a jelszavak és jól csengő frázisok
a pezsgős poharak csengésével együtt oly
istentelen zajt csapnak, hogy az iparos,
aki házi kosztjához van szokva, csaknem
örömmittasan nyújtja kezét az őt csak bo-
londnak tartó résztvevőnek, hogy azzal
együtt kortanczot járjon az aranyborjú kö-
rül. Ez az aranyborjú legtöbbször oly
magas személyiség, akinek megjelenésére
az ily társasághoz egyáltalán nem szokott
egyszerű iparos torkat összeszorítja és a
szót magába fojtja. Mily sok ügyes indít-
vány és praktikus vélemény lesz ily módon
csirájában elfojtva, mielőtt meg bizonyos
köröknek kényelmetleneknek bizonyulnának.

S ezt a bűnös játékot máig is büntet-
lenül üzik a poráron vezetett iparossal, s
csak az iparkamarának a kereskedelmétől
való gyors elválasztása vehetne véget e
tarthatatlan állapotoknak. E két tényező
közös érdekeinek frázisa immár csak a daj-
kamesé, b.rodalmába való, amely mesék-
kel a naiv iparosok szemet akarják bekötöni,
mint nagyha szembekötősdit akarnának vele
játszani. Közös érdekek Közös érdeke az
ipar: az kereskedelemnek csak az, hogy
mindketten, akakarnak valamit. A keres-
kedelem arra igyekszik, hogy áruát, a ke-
reskedelem és az ipari termékeit minél ol-
csóbban beszerezhesse, hogy ezáltal a
penzbárók Wertheim-szekerényeinek rekeszei
mielőbb megteljenek. A kereskedelem az
árakat lenyomja és az iparost arra kény-
szeríti, hogy áruát valóban szégyenletes
árakon adja tovább. Az iparos viszont arra
törekszik, hogy termékeiért a lehető legma-
gasabb árakat kapja s így eleget tehessen
ugy az állam, mint a munkásság követel-
ményeinek. Bár a legkisebb polgári haszonnal
is beérne, még ezt is irigylik tőle és a
kereskedelem a atomos politikája arra kény-
szeríti, hogy áruát veszteséggel adja tovább.
A szennykonkurrencziát érleli, amely pedig
nem egyéb, mint fattyukolyke annak a vad-
házasságnak, melyben az ipar és kereske-
delem egymással einek.

S ezt az élet-halálba menő harcot
nevezik nálunk a közös érdekek védelmé-
nek.

Tisztára nevetséges, ha elképzeljük,
hogy a felvilágosultság századában még
akad valaki, aki az ilyen jelszavakra is ad
valamit, s nem látja be, mily bűnös játé-
kot üznek vele. A felesleges ideje azon-
ban nemsokára elérkezik, ha még oly két-
séges kísérleteket is tesznek arra, hogy a
haladást és felvilágosodást elnyomják. Az
iparkamarának a kereskedelmétől való szét-
választását az iparosoknak kell követelniük
és, szükség esetén, kiküzdeniük. A dunán-
tuli iparosoknak Zalaegerszegen 1902-ben
tartott kongresszusán hozott idevonatkozó
azon határozatát, amelyet az akkori keres-
kedelmügyi miniszter, Hegedüs Sándor is
udomásul vett, mindenesetre fenn kellene
tartani és a megvalósításhoz közelebb vinni.

Az 1904. évi szabadkai kongresszus
ugyan csak a két kamara szétválása mellett
foglalt állást. Miért hallgatnak hát e kérdés-
ről illetékes körökben? Talán leintették
valamely oldalról

Könnyen érthető, ha Lánczy Leó e kér-
désen nem tud különösebben lelkesülni és
Matlekovics Sándor a nagyothallót adja, de
az iparosnak, minden bujósdijáték daczára,
közdenek a hályogok lelesni szeméről. A
magyar iparosnak önállóan kell jogait véde-
nie és érdekeit képviselnie. Ezek az érde-
kek a létfontosság, a jövő érdekei és hogy
ezeket biztosítsa, nem szabad valahogy
kecskére bízni a káposztát.

A hazai iparosok helyzetüket csak
saját husukkal és verükkel javíthatják; más
oldalról hiába várnak segítséget.

Az önálló iparkamara kérdése ma egyike
a legfontosabbaknak és daczára ennek az
új ipartörvény ezt még csak meg sem em-
líti. Ugy látszik, mintha előlött az exis-
tenciális kérdés fölött egyszerűen napirendre
akartak volna térni. Ennek semmiféle körülmé-
ny között sem szabad megtörténnie. Ezekért
a szent célokért kitartóan kell az iparo-
soknak küzdeni. Az ipar önállósítása és az
önálló iparkamara legyen jelszavuk!

A kosárfűzültetés ápolása. Mindenek-
előtt az állományok teljességük és fajtisztá-
nak kell lenni, továbbá gaztól mentesnek
kell tartani. Helyes telepítés esetén a tiszt-
ogatás nem okoz nehézséget. Legjobb sor-
tával 60 cm.-t választani, ezzel a tiszt-
ítás keskeny vas sörékével jó erővel lehet-
sége válik. Ez a berendezés kitűnően
vált be és nem költséges. Rögtön learatás
után, tehát tél beállta előtt kezdőthet és
megismételhető tavasszal és folytatható
nyári közepéig. Ezzel a sekély megmunká-
lással a gazt meglehetősen alaposan irtjuk,
anélkül, hogy a fűz gyökereit megtámadnók.
Igen ajánlatos azután a fűzek időnkénti
trágyázása, amennyiben a fűzes elárasztása
nem volna lehetséges. Ily módon hosszabb
időre kapunk egyforma állományt és na-
gyobb termést. A rosszabb talajt minden
harmadik, a termékenyebbet minden 6-ik
évből trágyázzuk. Elsősorban istállótrágyát
használjuk, azonban a peruguanóval (?)
való trágyázás is jövedelmezőnek bizonyult.
Nincs fanövény, amely oly hálás volna,
mint a fűz, amely a fejlődéséhez szükséges
ápolást szakszerűen hálálja meg.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

Nagy mellékkereset

Magas jutalékot

fizetünk olyan egyéneknek és vi-
déri ügynököknek, kik részvé-
nyeknek részletfizetésre való el-
adásával kívánnak foglalkozni.

Általános Bank Részvénytársaság

BUDAPEST,

Erzsébet-körut 30. szám.

PÉNZKÖLCSÖN!

20.000.000 korona áll rendelkezésére
1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró
**köztisztviselőknek, katonatiszteknek és
nyugdíjasoknak** csak kötelezvényre. —
Váltó nem kell! — Megkeresésnél köz-
lendő: életkor, törzsfizetés és szol-
gálati idő.

Jelzálogkölcson:

földekre és jó helyen fekvő, értékes
bérházakra, 4 százalékos 10-60 évig
terjedő törlesztésre. — Jutalék utólag.

Válaszbélyeg.

Országos Hitel- és Kölcsönszerző Vállalat

BUDAPEST,

VI. ker., Izabella-utca 67. szám.

Telefon: 101-28.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb ká-
vét — vagy pedig olcsóbban tud ká-
vét szállítani mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.



Hónig József divatáruháza

Kaposvár, Korona-utca 10.

Különlegességek saját készítményü

valódi

angol zephir ingekből,
női ingblousokból.

Kész gyermekruhák és kötények.

Kész női fehérneműk,
vaszon- és sifon-raktár.

Fürdőruhák nagy választékban.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dugyokérzetű, teljes felelőség mellett szállítok következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Oiasz-Rizling, Kövidinka, Nemes kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgond, Oporto, Mézész-fehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

| | |
|---------------------------------------|---------|
| 1000 db. sima zöldoltvány | 80 kor. |
| 1000 „ gyökeres I. oszt. 2 éves | 190 „ |
| 1000 „ II. oszt. | 140 „ |
| 1000 „ sima Ripária-Portális I. oszt. | 16 „ |
| 1000 „ II. oszt. | 9 „ |
| 1000 „ gyökeres I. oszt. | 30 „ |
| 1000 „ II. oszt. | 18 „ |
| 1000 „ fásoltvány I. oszt. | 200 „ |
| 1000 „ II. oszt. | 140 „ |

Előlegül az ár egynegyed részét beküldérisziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi árszerint szállítok.

Tisztelettel
Sárkány József
Gyöngyös, (Heves-n.)

Hirdetéseiket

legolcsóbb árrban felvesz
a kiadóhivatal.

Mit igyunk ?

hoey egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénasavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénasavas ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; és szénasavtartalmánál fogva nemesak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbébb **gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek, 26 év óta** bebizonyosodott, hogy még **ragályos betegségektől** is mint typhus, kolera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai **Ágnes-vízzel** éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű; mesterségesen szénasavval feltöltött víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az **Ágnes-forrás** vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét **ingyen** kapható. **Forráskezelőség.** kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőkben. **Kedvelt borviz!**

„AZ UJSÁG”

politikai napilap.

Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN. — Társszerkesztő: AGAI BÉLA.

Főmunkatársak: Herczeg Ferencz, Kenedi Géza, Kobor Tamás, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Előfizetési árak: 1 hónapra 2 kor. 40 fill. negyedévre 7 kor. félévre 14 kor. egész évre 28 kor.

„AZ UJSÁG” a DIVAT SZALON-nal együttesen előfizetve negyedévre 9 kor.

Czím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, Rákócziut 54.

Vidéki előfizetők figyelmébe.

Vidékről Budapestre érkező, itt tartózkodó vagy átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem New-York Palota, Erzsébet körut 9, menetrendekkel, fürdők prospektusaival és egyáltalában minden tudnivalóval a legkészségesebben áll rendelkezésre.

Az olvasóterem reggeli 8-tól este 8-ig van nyitva.



Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Kéthelyi L. és Társa
könyvnyomdája
Kaposvár.



C i m b a l m o t

ne vegyen, mig

Reményi Mihály



a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzéket nem hozatott **Budapestről Király-utca 57.**

Minden hangszerről árjegyzék külön kérendő.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő intézete.

Kaposvár, Fő-utca 31. sz., saját házában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

plissirozó, guvrirozó, vegyészeti ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővítettett ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytan a toll 100%-kal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

SZÉKELY ÁRMIN FIAI polgári és egyenruha szabók.



A m. kir. államvasutak,
a cs. és kir. közös hadsereg,
a m. kir. honvédség
szerződéses egyenruha szállítói

Kaposvár.

Készítenek finom polgári öltönyöket, felöltőket, minden
fegyvernembeli egyenruhákat.



Raktáron tartják a legfinomabb szöveteket, kitűnő minőségű férfi- és fiu-
ruhákat, bundaskabátokat, utazóbundát, kalapot, sapkát.

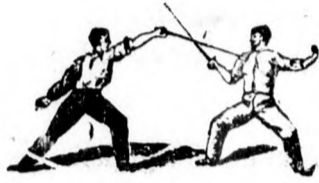
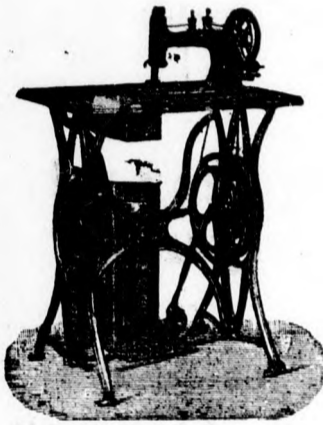
Tűzoltó egyenruhák önkéntes testületek részére előnyös árban és előnyös
fizetési feltételekkel.

 Bizományi raktár a hirneves gácsi lópokróczokból. 

BIRO ADOLF

SINGER ÉS TÁRSA varrógép és kerékpár bizományi üzlete
KAPOSVAR, Főutca 25,

 a Somogy megyei Takarékpénztárral szemben. 



Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Kapos-
várott, Főutca 25. sz. alatt

varrógép és kerékpár bizomány üzletet

nyitottam, hol Singer-féle és egyéb gyártmányú kü-
lönféle varrógépeket, kerékpárokat, varrógép és ke-
rékpár alkatrészeket, továbbá mindennemű sportcikkeket
nagy választékban tartok raktáron és jutányos áron bocsátom a
n. é. közönség rendelkezésére.

Dus választéku raktáram szives megtekintését kérve, azon
reményben, hogy támogatásukat mihamarább kiérdemelni szeren-
csés leszek, vagyok kiváló tisztelettel

Biró Adolf
Kaposvár, főutca 25.

Somogyvármegye legnagyobb
női kalap és divataruháza

FEKETE LAJOS

Kaposvár,

Főutca 8, Kemény palota.

Nagy választék diszített
és diszitetlen női és
gyermek szalma, csipke
és utazó kalapokban.

A híres Turul cipőgyár főraktára.

FIUMEI

kávè és tea behozatal raktár.

Tulajdonos Rácz József,

Kaposvár, Erzsébetut 7. Piacztér.

Kávè

Tea

Rum

Csokoládé

Cacao

Czukorka

Borok

Olcsó árak.

SCHLESINGER ALBERT ÉS JÓZSEF

fakereskedők és gőztéglagyárosok Kaposvárott



a nagyérdemű közönség becses tudomására hozzák, hogy újonnan épült és berendezett

GŐZTÉGLAGYÁRUKBAN

kitűnő minőségű hornyolt cserepet, párkány-, szín-, járda- és ékegőt,
szárazan préselt keramitot és alagsöveket állítanak elő,

mely felsorolt anyagokat ugy helyben, valamint vidékre a legpontosabban szállítják.

Megrendelhető:

 a Kaposvári Kereskedelmi és Iparbanknál. 

Nyomatott: Kéthelyi Miksa könyvnyomdájában Kaposvárott.